

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA ARKUSZA I

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia odpowiedzi
1.	a) nad rysunkiem od lewej: N, S b) pod rysunkiem od lewej kolejno: strome zbocze, koryto rzeki, terasa zalewowa, terasa nadzalewowa	0 - 3	a) za poprawne wpisanie dwóch kierunków 1 pkt b) za wpisanie: 2-3 elementów doliny 1 pkt 4 elementów doliny 2 pkt
2.	A, C, D	0 - 3	za zaznaczenie: 1 cechy pradoliny 1 pkt 2 cech pradoliny 2 pkt 3 cech pradoliny 3 pkt
3.	a) z NE na SW lub SW lub z północnego wschodu na południowy zachód, lub na SW, b) np.: - zmienna szerokość koryta, - duża szerokość koryta, - liczne łachy (wyspy piaszczyste), - liczne wyspy porośnięte roślinnością, - linia brzegowa lewego, płaskiego brzegu miejscami nie jest wyrównana, a brzegu prawego – tak, - głębokość koryta rzeczno jest zróznicowana.	0 - 3	a) za podanie kierunku 1 pkt b) za podanie: 1 cechy koryta 1 pkt 2 cech koryta 2 pkt
4.	Szerokość Wisły na odcinku AB na mapie wynosi 0,6 cm, dopuszcza się różnice pomiaru do 1 mm. Skala mapy 1: 50 000 1 cm – 500 m 0,6 cm – x x = 300 m szerokość Wisły wynosi 300 m (lub 0,3 km)	0 - 3	za poprawny pomiar na mapie (0,5cm – 0,7cm) 1 pkt za poprawne przeliczenie skali 1 pkt za poprawny wynik wynikający z pomiaru na mapie 1 pkt za sam wynik bez obliczeń .. 0 pkt
5.	B	0 - 1	za podanie poprawnej odpowiedzi 1 pkt
6.	Przyczyny przyrodnicze powodzi, np.:	0 - 2	za podanie:

	- wiosenne roztopy, - zatory lodowe na rzece, - intensywne opady atmosferyczne, - letnie nawalne deszcze.		1 przyczyny powodzi 1 pkt 2 przyczyn powodzi 2 pkt
7.	Działania człowieka, np.: - wylesianie dorzeczy, - zasiedlanie terasy zalewowej, - regulacja rzek, - zmiana koryta rzeki, - orka wzdłuż stoku, - brak dbałości o wały przeciwpowodziowe, zbiorniki retencyjne, - pokrywanie dolin rzecznych nieprzepuszczalnymi nawierzchniami (asfalt, beton, parkingi, itp.), - nie podejmowanie inwestycji przeciwpowodziowych, np. budowy wałów ochronnych, zbiorników retencyjnych.	0 - 3	za podanie: 1 działania 1 pkt 2 działań 2 pkt 3 działań 3 pkt
8.	np.: - Międzyrzecz położony jest nad Wisłą, Leoncin w oddaleniu od brzegu (na obszarze terasy zalewowej), - Międzyrzecz położony jest wyżej nad poziomem morza niż Leoncin, - przez Międzyrzecz przechodzą głównie drogi polne i leśne, a Leoncin położony jest na skrzyżowaniu dróg, - zabudowania w Leoncinie koncentrują się wzdłuż dróg, - Międzyrzecz ma mniej zwartą zabudowę (zabudowa rozproszona), - tylko przez Leoncin prowadzą trasy rowerowe.	0 - 3	za podanie: 1 różnic 1 pkt 2 różnic 2 pkt 3 różnic 3 pkt
9.	1. Wilków 2. Wilków Polski 3. Międzyrzecz 4. Leoncin	0 - 4	za podanie: 1 nazwy 1 pkt 2 nazw 2 pkt 3 nazw 3 pkt 4 nazw 4 pkt
10.	np.: a) - ramiona wydm skierowane są na zachód wskutek oddziaływania przeważających zachodnich wiatrów. - do przodu wysuwa się szybciej środkowa część wydmy, gdzie piasek jest bardziej suchy, - ramiona są przyhamowane w swym	0 - 3	a) za podanie w wyjaśnieniu kierunku przeważających wiatrów 1 pkt za podanie w wyjaśnieniu przyczyny wysuwania się środkowej części wydmy lub przyczyny pozostawiania ramion

	ruchu przez roślinność <i>lub</i> wilgotniejsze podłoże b) wydma paraboliczna (łukowa),		w tyle 1 pkt b) za podanie nazwy rodzaju wydmy 1 pkt
11.	92,6 m n.p.m.–73,0 m n.p.m. = 19,6 m <i>lub</i> 92,6–73,0 = 19,6 wysokość względna wydmy wynosi 19,6 m	0 - 1	za poprawny sposób obliczenia i podanie wysokości względnej w m 1 pkt
12.	a) bielica (B) b) sosna (F)	0 - 2	za podanie typu gleby 1 pkt za podanie nazwy drzewa ... 1 pkt
13.	np.: - obszar ochrony ścisłej, - rezerwat przyrody, - drzewo zabytkowe, - zabytkowy park, - strefa ochronna parku narodowego, - pomnik przyrody.	0 - 2	za podanie: 1 formy ochrony przyrody .. 1 pkt 2 form ochrony przyrody 2 pkt
14.	A. uprawa ziół, C. młyn wodny, D. gospodarstwo agroturystyczne <i>lub</i> A, C, D	0 - 3	za podanie: 1 formy działalności 1 pkt 2 form działalności 2 pkt 3 form działalności 3 pkt
15.	a) - zmiana zbiorowisk roślinnych – zastępowanie drzewostanu iglastego liściastym, - rezygnacja z monokulturowych zalesień, - wprowadzenie do parku łosi, - restytucja bobrów. b) restytucja, np.: - przywrócenie puszczy zwierząt (łosi i bobrów), które wyginęły (wskutek działalności człowieka) <i>lub</i> - ponowne sprowadzenie zwierząt, które wyginęły, otoczenie zwierząt opieką, sukcesywne wypuszczanie na wolność.	0 - 3	a) za podanie: 1 przykładu działania 1 pkt 2 przykładów działań 2 pkt b) za podanie wyjaśnienia 1 pkt
16.	Powody działania, np.: - ograniczenie wpływu rolnictwa i osadnictwa na biocenozę parku, - zamiana pól uprawnych na zbiorowiska leśne,	0 - 2	za podanie: 1 powodu działania 1 pkt 2 powodów działania 2 pkt

	- ograniczenie działalności gospodarczej człowieka na terenie parku narodowego, - w celu powiększenia lasu w granicach KPN.		
17.	Parki narodowe: 1. Ojcowski 2. Słowiński 3. Białowiecki 4. Gór Stołowych	0 - 4	za przyporządkowanie nazwy: 1 parku 1 pkt 2 parków 2 pkt 3 parków 3 pkt 4 parków 4 pkt
18.	1. zwrotnikowe kontynentalne (PZK) 2. polarne morskie (PM) 3. arktyczne (PA)	0 - 3	za podanie nazw: 1 masy powietrza 1 pkt 2 mas powietrza 2 pkt 3 mas powietrza 3 pkt
19.	a) B b) strefa klimatyczna: zwrotnikowa c) Japonia, Korea Południowa, Mozambik	0 - 4	a) za poprawny wybór stacji 1 pkt b) za podanie nazwy strefy klimatycznej 1 pkt c) za podanie: 1 kraju 1 pkt 2 krajów 2 pkt
20.	Konsekwencje, np.: - susza, - brak wody dla ludności, - spadek plonów roślin, - przyczynienie się do głodu.	0 - 2	za podanie: 1 konsekwencji 1 pkt 2 konsekwencji 2 pkt
21.	a) np.: - długie, - wąskie, - głębokie, - o stromych brzegach, - o przebiegu zbliżonym do południkowego, - urozmaicona linia brzegowa, - wyróżnia się urozmaiconym dnem, - jezioro o zróżnicowanej głębokości, b) jezioro rynnowe	0 - 4	a) za podanie: 2 cech 1 pkt 3 cech 2 pkt 4 cech 3 pkt b) za podanie poprawnej odpowiedzi 1 pkt
22.	Hańcza, Gopło, Jeziorak	0 - 3	za podanie nazwy: 1 jeziora 1 pkt 2 jezior 2 pkt 3 jezior 3 pkt
23.	a) 1 - Andy, 3 – Góry Skandynawskie, 4 – Himalaje	0 - 5	a) za podanie numeru i nazwy gór po 1 pkt

	b) B (lub Andy) c) np.: - odpowiednie ukształtowanie terenu - półka skalna, zagłębienie, - przewaga opadów śniegu nad tempem topnienia śniegu, - położenie powyżej granicy wiecznego śniegu.		b) za poprawną odpowiedź 1 pkt c) za podanie 2 warunków 1 pkt
24.	a) przyczyna: - zróżnicowanie warunków glebowych (żyźność gleb) uzasadnienie: - pszenica uprawiana jest na żyzniejszych glebach (np. czarnoziemach, czarnych ziemiach, rędzinach, glebach brunatnych), - żyto uprawiane jest na słabszych glebach (głównie bielicach). b) mazowieckie, wielkopolskie.	0 - 4	a) za podanie: przyczyny 1 pkt uzasadnienia 1 pkt b) za podanie nazwy: 1 województwa 1 pkt 2 województw 2 pkt
25.	A. UE – dwa z krajów: Czechy, Litwa, Niemcy, Słowacja B. NATO – dwa z krajów: Czechy, Litwa, Niemcy, Słowacja C. WNP – dwa z krajów: Ukraina, Białoruś, Rosja.	0 – 3	za podanie nazw: krajów UE 1 pkt krajów NATO 1 pkt krajów WNP 1 pkt
26.	1. węgiel kamienny, 2. węgiel brunatny, 3. gaz ziemny, 4. ropa naftowa	0 - 3	za podanie: 2 surowców 1 pkt 3 surowców 2 pkt 4 surowców 3 pkt
27.	np.: - energia wiatru, - wody geotermalne, - energia słoneczna, - energia biomasy,	0 - 3	za podanie: 1 źródła energii 1pkt 2 źródeł energii 2 pkt 3 źródeł energii 3 pkt
28.	B	0 - 1	za poprawną odpowiedź1 pkt
29.	- Szlak nr 1: Kanał Mozambicki, Wyspy Kanaryjskie. - Szlak nr 2: Morze Południowochińskie, Półwysep Malajski.	0 – 3	za poprawne przyporządkowanie obiektów : 2-3 1 pkt 4-5 2 pkt 6 3 pkt

	- Szlak nr 3: - Morze Czerwone, Kanał Sueski.		
30.	np.: - niszczenie życia organicznego (ryb, ssaków morskich, ptactwa wodnego, planktonu), - skażenie wód morskich ropą naftową (wskutek wycieków podczas awarii, katastrof tankowców), - straty w turystyce w przypadku skażeń środowiska ropą naftową, - straty w połowach wskutek niszczenia fauny morskiej, - niszczenie wybrzeży, siedlisk zwierząt budową infrastruktury portowej,	0 - 2	za podanie: 1 przykładu zagrożeń dla środowiska przyrodniczego lub/i gospodarki człowieka 1 pkt 2 przykładów zagrożeń dla środowiska przyrodniczego lub/i gospodarki człowieka 2 pkt
31.	a) od lewej kolejno: mężczyźni, kobiety b) przyczyna np.: - jest to skutek dużej liczby urodzeń w pokoleniu wyżu kompensacyjnego lat 50. lub - „echo” wyżu kompensacyjnego. c) następstwa, np.: - okresowe duże potrzeby w państwie w zakresie usług oświatowych, społecznych, - duża konkurencja na rynku pracy, - zagrożenie bezrobociem, - zagrożenie koniecznością emigracji ludności w poszukiwaniu pracy, - duża konkurencja w dostaniu się do szkół, w otrzymaniu indeksu szkoły wyższej,	0 - 4	a) za podanie poprawnej odpowiedzi 1 pkt b) za podanie przyczyny 1 pkt c) za podanie: 1 następstwa 1 pkt 2 następstw 2 pkt
32.	np.: - spadek liczby urodzeń, - zmiana modelu rodziny (model 2+1), - opóźnienie wieku zawierania małżeństw, - praca zawodowa kobiet, - wzrost egoizmu społecznego.	0 - 3	za podanie: 1 przyczyny 1 pkt 2 przyczyn 2 pkt 3 przyczyn 3 pkt
33.	np.: - postęp cywilizacyjny – w tym wzrost czasu wolnego cechujący ludność w krajach wysokorozwiniętych, - rozwój transportu lotniczego,	0 - 4	za podanie: 1 przyczyny 1 pkt 2 przyczyn 2 pkt 3 przyczyn 3 pkt 4 przyczyn 4 pkt

	- przemiany polityczne –w tym łatwość otrzymania paszportu, - wzrost dostępności wielu atrakcyjnych turystycznie regionów na świecie, - wzrost zamożności społeczeństw, - zmiany demograficzne – w tym wzrost długości trwania życia dzięki czemu turystyka i rekreacja są dostępne dla osób w wieku emerytalnym, - aktywna reklama usług turystycznych, - upowszechnianie różnych rodzajów turystyki.		
34.	Malezja – B Turcja – A lub E Chiny – E Stany Zjednoczone (Floryda, Luizjana) – C lub B	0 – 4	za poprawne przyporządkowanie: 1 wiersza 1 pkt 2 wierszy 2 pkt 3 wierszy 3 pkt 4 wierszy 4 pkt